

PIRMOJI PAŽINTIS SU E.Ž. DELKROZO EURITMIKA

Dar dabar su dideliu susijaudinimu prisimenu pirmąją savo tarptautinę konferenciją Malmėje, Švedijoje. Į keturias dienas trukusį renginį išvykome šešiese - komanda buvo mišri, ją sudarė buvę bendrakursiai, dėstytojai ir studentai, visi kupini skirtingų patirčių, žinių ir nusiteikimo, tačiau visus vienijo galinga jėga - NORAS. Noras keliauti, pažinti ir susipažinti, suprasti, sužinoti, kaupti ir pasidalinti, parvežti gerąją patirtį savo draugams, mokiniam ir kolegoms, likusiems Lietuvoje. Klausyti ir skaityti paskaitas į šią konferenciją suvažiavo daugybė muzikos mokytojų iš įvairių pasaulio šalių, todėl net akys raibo nuo temų gausos. Tarp akademinų užsiėmimų pedagogai noriai bendravo kavos pertraukėlių metu, o būtent tada ir nutiko tai, kas privertė mane susimąstyti. Pokalbio su iš Austrijos atvykusia mokytoja metu sulaukiau klausimo: „What method do you specialize in?“ (Iet. Kuriame metode specializuojiesi?). Bandžiau aiškinti pedagogei, kad mokiausi bendrosios muzikos didaktikos, kurioje minimaliai „prisiliečiau“ prie visų, pasaulyje paplitusių muzikos mokymo metodikų. Pokalbis taip ir baigėsi, nes likome abi viena kitos nesupratusios. Grįžusi į laikinuosius namus papasakojau šį nutikimą savo buvusiam dėstytojui, o dabar jau puikiam kolegai Eirimui Veličkai ir sulaukiau panašios reakcijos kaip iš austrės - pasirodo didžioji dalis mokytojų užsienio valstybėse specializuojasi kažkurioje iš metodikų - Orff, Montessori, Kodaly, Dalkroze... Tą vakarą ir likusias išvykos dienas paskyriau intensyviai domėjimuisi apie visas šias kryptis, o labiausiai akis užkliuvo už euritmikos.

Internetu gausu informacijos apie kiekvieną iš šių metodikų (žinoma, didžioji dalis jos yra anglų kalba), tačiau šiame straipsnyje pateiksiu santrauką apie patį metodo išradėją Emilį Žaką-Dalkrozą bei kokias inovacijas jis taikė savo pedagoginiame darbe dar prieš 100 metų.

Emilis Žakas-Delkrozas numatė šiuolaikinę neurologijos koncepciją savo sukurtame muzikos mokymo per judesį metode – Delkrozo euritmijoje. Jis išvystė idėją, kaip sensomotorika¹ susijusi su muzikine patirtimi ir tai labai prisidėjo išrandant neurologinę muzikos terapiją. Tęsdamas savo metodo kūrimą, autorius pastebėjo, kad žmonės negebantys groti fortepijonu ritmiškai, geba tai daryti eidami, mušdami koja, ritmiškai ir sinchroniškai judina galvą ir kūną. Taip pat jis pastebėjo, kad studentai keičia judesių amplitudę priklausomai nuo dinamikos ir akcentų, jie taip pat atpalaiduoja raumenis kūrinio frazių pabaigose. Pastebėjęs tai, Delkrozas suprato, kad žmonės patys yra kaip instrumentai. Delkrozas buvo įsitikinęs, kad jei žmonės gebės visiškai pasitikėti ir kontroliuoti savo kūną, tai pagerins grojimo instrumentais įgūdžius. Ypač savo metodą

---

¹ procesų, apimančių pojūčius ir atsakomąjį judesį, visuma.

Delkrozas išvystė terapijos sferoje – jis tikėjo, kad kelias į sveikatą veda per subalansuotą kūną, protą ir pojūčius. Jis pastebėjo, kad daugelio žmonių įgūdžiai pagerėjo iš pradžių realybėje kartojant tuos pačius judesius, o po to juos perkėlus į kinestetinę vaizduotę. Yra ir daugiau teorinių ir techninių panašumų tarp euritmikos ir muzikos terapijos, vienas iš jų – kūno rengyba ritmo pagalba. Kiti - įskaitant ir bendravimą per muzikinę improvizaciją. Grojimas instrumentu, pvz. fortepijonu reikalauja ypatingai išvystytos motorikos, kuri prieš tai turėjo būti lavinama ištisus metus ir norint palaikyti atlikimo lygį turi būti nuolat lavinama. Kinetika, kuri leidžia kontroliuoti ir pajauti raumenų įtampą yra ypatingai svarbi.

Muzikinis įsikūnijimas kyla iš socialinės ir fizinominės sąveikos. Jis yra tolygus prasmės ieškojimui, gebėjimui žinoti kaip tai padaryti naudojant individo ir jo aplinkos sąveiką. Šis straipsnis skirtas atkreipti dėmesį, kokie pranašiški Delkrozo metodai buvo neurologinės muzikos terapijos kūrime. Delkrozas užbėgo už akių neuromokslų ir multisensomotorikos atradimams beveik puse šimto metų. Jis išrado ir pristatė savo metodą 1920 metais ir ypatingai prisidėjo prie idėjų apie kūno sąmoningumą, minčių gilumą, imitacinį mokymąsi ir įsikūnijimo suformavimą. Iš būtent šių dalykų susidėjo 1990 suformuotos moderniosios neurologinės muzikos terapijos pagrindai.

Vis dėl to jis nelaikė savęs terapeutu nors ir pagrindė teorinius ir praktinius pamatus muzikos terapijai bei neuroreabilitacijai.

Trumpai tariant, Delkrozo euritmika apima sveiko kūno ir sielos, ritmavimo, muzikavimo ir muzikos klausymo džiaugsmą. Dabar, kai ieškoma vis daugiau būdų muzikos pamokas paversti aktyviomis ir įtraukiomis, kai daug dirbame nuotoliniu būdu, labai rekomenduoju pasidomėti šia metodika išsamiau. Internete gausu įvairių knygų, straipsnių bei vaizdo įrašų su konkrečiomis metodikos veiklomis, kurios labai patinka įvairaus amžiaus vaikams.

Tikiuosi šis straipsnis paskatins jus domėtis ir atrasti naujus metodus bei ugdymo koncepcijas!